

מידעון

תאריך 19.1.2023
מספר: 628

פנימי – לא להפצה מחוץ
לקיבוץ

יקרה בעתיד. שנת 21 מסיימת בתוצאה טובה
משמעותית משנים קודמות, הוצגו עקרי
המשתנים.

החלטה שהתקבלה פה אחד: להעביר את
אישור הדוחות להצבעה בקלפי, שתתקיים
בימי רביעי-חמישי 11.1.2023, 12.1.2023

**סעיף מס' 4: אישור תוכנית הביקורת לשנת
2023 – מוזמן המבקר, עזרא מזרחי.**

תמצית הדיון: כמידי שנה, פועלת ועדת
הביקורת בשיתוף ממלאי התפקידים וציבור
החברים, לצורך קביעת תוכנית ביקורת
שנתית. בהתאם, בשנת העבודה 2022 עסקה
הביקורת בנושאים הבאים:

1. תשתיות שכונה חדשה – בעיקר
בהיבטים הכספיים.

2. שימוש בנכסים – השכרות גם בתחומי
הקהילה וגם בעסקים.

3. קרן מילואים – נושא המתחייב
בהתאם לתקנות האגודות השיתופיות משנת
2005.

בכל נושא תואמו פגישות למבקר עם ממלאי
התפקידים הרלוונטיים (הן בענף המבוקר והן
במוסדות הקיבוץ), נערכו דוחות ביקורת
הכוללים ממצאים והמלצות. הדוחות הועברו
לגוף המבוקר ולבעלי התפקידים הרלוונטיים
להתייחסותם, ולאחר מכן לדיון בוועדת
הביקורת ובמזכירות/הנהלת האחזקות
(בהתאמה). כמקובל, בתום הרבעון הראשון
(באחת משיחות הקיבוץ) יצגו עיקרי הדברים
גם באסיפה.

ועדת הביקורת שמחה לעדכן כי לאחר מספר
ישיבות שקיימה עם המבקר הפנימי, הוחלט
כי תכנית הביקורת לשנת 2023 תהא
כדלקמן:

1. **יישום החלטות השיוך** – מכירת דירות
(בדיקה נקודתית) על מנת לוודא הלימה

פרוטוקול אספה כללית מס' 23-1

אסיפה שהתקיימה במועדון חברים, בשילוב
צפייה באמצעות תוכנת זום.
דפי הסבר וחומר רקע נשלחו לחברים
ופורסמו באתר הקיבוץ.

שם האגודה: קיבוץ בית אלפא אגש"ח בע"מ.

תאריך האסיפה: 4.1.2023

מס' חברי האגודה ליום האסיפה: 332.

מס' חברי האגודה שהשתתפו: 15

מס' בתי אב שהתחברו באמצעות תוכנת זום:

5

סדר יום

1. בחירת יו"ר ומזכיר

2. שאילתות

3. אישור דוחות כספיים לאגודה 2021 –
מוזמן רוא"ח מאיר מירן.

4. אישור תוכנית הביקורת לשנת 2023 –
מוזמן המבקר, עזרא מזרחי.

5. דוח תקופתי לתחזית 2022 – אחזקות בית
אלפא.

6. הצגת דוח קרן המילואים 2021.

דיון והחלטות

סעיף מס' 1: בחירת יו"ר ומזכיר לאספה:

הוחלט פה אחד: לבחור באלון חגי ליו"ר

האסיפה ובשחר יערי למזכירת האסיפה.

סעיף מס' 2: שאילתות.

לא נמסרו שאילתות

סעיף מס' 3: אישור דוחות כספיים לאגודה

2021 – מוזמן רוא"ח מאיר מירן.

תמצית הדיון: הוצגו הדוחות הסקורים של

האגודה לשנת 2021 (מאזן, רווח והפסד

ותזרים מזומנים), לצערנו (שוב...) תאריך

האישור נמשך והתארך – ומובא לאישור

לאחר שהושלם רק כעת. נבדוק כיצד זה לא

מדיוני ועד ההנהלה מס' 1/23

11.1.2023

תדר יום

1. אישור פרוטוקול ישיבה 13.22.
2. פתיחת נאמנות לכספי תשתיות נקלטים בשכונת התאנים.
3. דוח ביקורת – השכרות : מוזמנים חברי ועדת ביקורת.
4. סיכום אירועי ה-100 : מוזמנת דגנית שדה.
5. המלצה לאספה נקלטים חדשים: אלון ואלונה (דירת יורשי משפחת ברנמן) וסיגל שיפמן (דירת אגודה).
6. ביטוח מגן של הראל, המלצה לאספה - עלייה בתשלום החודשי לחברים.
7. תרבות בית אלפא - מעבר למתווה הפעלה חדש.
8. כתב שיפוי לנושאי משרה בקיבוץ.
9. עדכון פנסיה לחברים.
10. אישור תב"ר מועצה למגרש משחקים : וספורט.

דיון והחלטות

- סעיף מס' 1: אישור פרוטוקול מס' 13.22 : החלטה: הפרוטוקול אושר.
- סעיף מס' 2: פתיחת נאמנות לכספי תשתיות נקלטים בשכונת התאנים : תמצית הדיון : יש לפתוח חשבון נאמנות, להפקדת כספי הנקלטים בשכונת התאנים, הנגבים על ידי הקיבוץ ומועברים לחשבון הנאמנות אשר נפתח בחברה הכלכלית גלבוע – המממנים את הביצוע והתשלום לקבלנים. מצורף הסכם נאמנות מוצע, ממשרד "בלטר גוט אלוני" – למינוי עו"ד גיורא מיכאלי כנאמן.
- החלטה : לחתום על הסכם הנאמנות ולפתוח חשבון לני"ל בבנק הפועלים. המוטב לקבלת הכספים יהיה אך ורק חשבון הנאמנות גלבוע, אליו ישוחרר הכסף בהתאם להתקדמות הפרויקט. כספי הריבית הנצברים בפקדון – יושבו לקיבוץ.

סעיף מס' 3: דוח ביקורת – בנושא השכרות (מוזמנים: חברי ועדת ביקורת).

בין החלטות השיוך וההסכמים לבין הביצוע בפועל והאכיפה של הקיבוץ את הנושא.

2. יישום החלטות שינוי בעניין ערבות החדדית – בהמשך להחלטות הקיבוץ בשנים האחרונות, כעדכון להחלטות השינוי, התקבלו החלטות הנוגעות לתחומי הערבות החדדית. ועדת הביקורת מבקשת לבחון את יישום ההחלטות והבקרות המתקיימות בנושא.
 3. מדיניות שכר – בחינה מקיפה של עולם השכר בבית אלפא. לאור רגישות הנושא ומיעוט העוסקים בתחום, ייבחנו טווחי השכר בקיבוץ ובעסקים, קריטריונים בקבלת החלטות, עדכוני שכר וביצוע התאמות ועוד.
- החלטה שהתקבלה פה אחד : להעביר את אישור תוכנית הביקורת, בנושאים : יישום החלטות השיוך, יישום החלטות ערבות החדדית, מדיניות שכר, להצבעה בקלפי שתתקיים בימי רביעי-חמישי 11.1.2023 , 12.1.2023

סעיף מס' 5: דוח תקופתי לתחזית 2022 – אחזקות בית אלפא.

תמצית הדיון : הוצג על ידי מנהל העסקים ומנהל הכספית, תחזית (דוח תמחירי) לסיום הצפוי לשנת 2022, בענפי אחזקות בית אלפא ותאגידי הבנות, למרות שינויים שחלו בסעיפים השונים, סך הביצוע תואם לסך התוכנית.

הדוח יובא בקרוב - באופן מורחב, כבסיס לתוכנית 2023, להצגה ודיון בפני האספה, במסגרת תוכנית המשק 2023.

תוצאות ההצבעה בקלפי

12.1.2023

1. אישור דוחות כספיים לאגודה – 2021 בעד – 44 (מתוך 46 שהצביעו)
 2. אישור תוכנית הביקורת : בעד – 45
- בס"ה הצביעו – 46 חברים, מתוך 258 חברים בעלי זכות הצבעה.

תמצית הדיון: הוצגה בפני ההנהלה, תמצית הממצאים של וועדת הביקורת בנושא "שימוש בנכסים". ההנהלה רשמה בפניה את הממצאים והמלצות, ותבחן את הנדרש בנושא.

סעיף מס' 4: טיכום אירועי ה-100: מוזמנת - דגנית שדה.

תמצית הדיון: דגנית הציגה את סיכום אירועי שנת ה-100, ואת המשוב החיובי שהתקבל מגורמים רבים. בסך הכול הונקיימו כ-70 אירועים + אירוע הפתיחה. כמו-כן התקיימו כ-80 פעילויות לציבור. באירוע הסיום לקחו חלק 150 משתתפים והוא זכה להצלחה רבת! בסך הכול לקחו חלק באירועים כ-115 בתי-אב. האירועים עמדו במסגרת התקציב שהוגדרה ותוקצבה בתוכנית המשק. **החלטה:** ההנהלה מודה לדגנית ולצוות החג על פועלם ותרומתם המרשימה להצלחת הפעילות והאירועים ששביבם.

סעיף מס' 5: המלצה לאספה לגבי נקלטים חדשים: אלון ואלונה רותם (רוכשים את דירת יורשי משפחת ברנמן) וסיגל שיפמן (רוכשת דירת אגודה).

תמצית הדיון: המועמדים אשר השלימו עסקות לרכישת הדירות, מבקשים להתקבל כחברים בקיבוץ. הם עברו בהצלחה את מבחני המיון, ראיונות אישיים ומומלצים על ידי וועדת קליטה. **החלטה:** להמליץ בפני האספה על קבלתם לחברות. קביעת מועד האספה בעניינם, לאחר חתימה על הסכמים ותשלום כל התשלומים.

סעיף מס' 6: ביטוח מגן של "הראל" - המלצה לאספה - עלייה בתשלום החודשי לחברים. מוזמנת: לאה סלע.

תמצית הדיון: ככלל הקיבוצים בתנועה, התקבלה הודעה על התייקרות והתאמת דמי ביטוח בפוליסת "מגן בריאות מורחב". ניכר כי הפוליסה טובה מבחינת הכיסוי למבוטחים, גם במחיר המעודכן. בית אלפא נכנסה לביטוח זה ב-1.8.2013.

המבוטחים הם חברי קיבוץ (כ-486 מבוגרים וילדים) וגם בני משפחה מקרבה ראשונה שאינם חברים ותושבים (כ-60 מבוגרים וילדים). הביטוח שלנו כולל רובד בסיס (קטסטרופות) + רבדים א' ו-ב'.

- כפי שרואים, הפוליסה מפסידה - פוליסה מפסידה היא סימן לכך שהיא מנוצלת ע"י המבוטחים באופן מיטבי, ובעלת כיסוי מתאים לאוכלוסיית בית אלפא.
 - יש לקחת בחשבון את קרן ל.מ.ה. (מנגנון ייחודי לתנועה הקיבוצית) התומכת במקרים מיוחדים שאינם מופיעים בפוליסה, כגון: החזרים על קנאביס רפואי, תרופות שאינן בסל ועוד.
 - אוכלוסיית הקיבוץ מתבגרת < כמות התביעות בפוליסה תגדל.
 - הפוליסה קולקטיבית ולא מגבילה גיל!
 - כאשר נמצאים בקולקטיב גדול (התנועה הקיבוצית), הסיכוי שהפוליסה תתייקר עקב ריבוי תביעות הוא קטן. כן הגודל קובע.... בנוסף:
 - חשוב ביותר - הפוליסה כוללת ביטוח קטסטרופות (רובד הבסיס: השתלות בחו"ל, תרופות שלא בסל וכו').
 - מילד שלישי ואילך - חינם.
 - קיים חלון הצטרפות בתנאים מיוחדים. ללא חיתום רפואי וללא תקופת אכשרה לזכאים. גם מי שנעשה לו חיתום רפואי, ככל שנקבעו לו החרגות, הן מתבטלות לאחר שנה!
- סה"כ בתקופת הביטוח מ-1.8.2018 ועד 31.7.2021 (3 שנים):**
- הוגשו 513 תביעות, שמתוכן אושרו 478 (הפער נובע מדחיית תביעות ו/או המתנה).
הוחזרו לחברים - 1,183,111 ₪
עלות הפרמיות ששולמו בתקופה זו 1,901,664 ₪ (הפרש של 718,555 ₪)

עדכון המחיר החל מ-1.3.23

(מחיר הביטוח צמוד למדד המחירים לצרכן)

מחיר רובד בסיס + רובד א' + רובד ב':

עד גיל 20 : 60 ₪ (תוספת של 13.1 ₪)

החל מגיל 21 : 165.5 ₪ (תוספת של 35.5 ₪)

החלטה:

להמליץ לאספה לאשר את העלאת מחיר דמי הביטוח מגן של הראל.

סעיף מס' 6: תרבות בית אלפא - מעבר למתווה הפעלה חדש.

תמצית הדיון: טל מבקשת לסיים את תפקידה בריכוז תרבות בית אלפא. במשך תקופה ארוכה יצאו קולות קוראים למועמדים לתפקיד – ללא תוצאה.

אנו מודים לטל על השנים בהן שימשה רכזת תרבות. טל הובילה, תכננה, ביצעה ופעלה רבות למען קהילתנו. יצרה ושימרה מסורת תרבותית. תודה לטל על הובלת תרבות בית אלפא. עלתה שאלה אם להרחיב את הקול הקורא גם למועמדים שאינם אנשי הקיבוץ.

בנסיבות אלו, מוצע לשנות את מודל עשיית התרבות בבית אלפא. מנהלת הקהילה תנהל את תקציב התרבות, טל תישאר אחראית על ציוד התרבות. חגים ופעילות לאורך השנה יהיו מבוססים על התנדבות ע"י צוותי "אד-הוק" לכל חג ומועד/פעילות. תפורסם רשימה של מועמדים ופעילויות תרבות. לאורך השנה, שיש להתנדב אליהם. אירועי תרבות ללא מתנדבים לא יבוצעו. כמוכן שנשמח לקבל יוזמות חדשות לאירועי תרבות נוספים.

התרבות קיימת! אה! אה! אה!
היא שיהיה.

החלטה:

לקבל את השינוי המוצע למודל ההפעלה, לבחון שוב את הנושא למשך שנה, לאור התוצאה / חלופות אחרות שיעלו בפרק זמן זה. יעלה שוב קול קורא ככל שיש מי מחברינו המוכן לתפקיד.

סעיף מס' 7: כתב שיפוי לנושאי משרה

בקיבוץ:

תמצית הדיון: נושאי משרה בקיבוץ, חשופים לתביעות וקנסות אישיים. לשם כך, אנו מבטחים את נושאי התפקידים, ב"ביטוח נושאי משרה", כדי להגן עליהם. כאמור בפוליסה אחידה של ביטוח חקלאי בקיבוצים. לימים נמצא כי בתיקים מסוימים – חברות הביטוח מתנערות מהכיסוי בטענות שונות, לעיתים טכניות מיסודן, ונושא התפקיד נדרש לכיסוי הקנסות מביתו. בהתאם להתייעצות עם המבקר בנושא,

אנו מוסיפים כעת, לאותם מנהלים אשר בוטחו בפוליסת נושאי משרה, גם כתב שיפוי של הקיבוץ, כמענה לאמור לעיל.

החלטה:

לחתום על כתב שיפוי אחיד לנושאי המשרה בקיבוץ.

סעיף מס' 8: עדכון פנסייה לחברים:

תמצית הדיון: לאחר תקופה ארוכה, התקבלה הודעת רשמת האגודות השיתופיות לעדכון "פנסיית הרשם" בשיעור משמעותי, מ-4,171 לסך 4,692 ₪ לחודש. על פי החלטות בית אלפא, תינתן תוספת לפי וותק ועד 7.5% נוספים, וכן החלטות לתוספת ליחידים.

על פי הנתונים שמסר גיורא, העלאת שיעור הפנסייה תוסיף להוצאות הקיבוץ כ-60 אלף ₪ לחודש, וכ-725 אלף ₪ לשנה.

החלטה: לקבל את החלטת הרשם ולעלות את פנסיית החברים בהתאם, החל מיום 1.1.2023. (הערה: נתונים מספריים מופיעים בהמשך, כפי שמפרסם גיורא אלוני)

סעיף מס' 9: אישור תב"ר מועצה למגרש

משחקים וספורט:

תמצית הדיון: אושרה מסגרת תקציב לתב"ר (תקציב בלתי רגיל) במועצה אזורית גלבע, להקמת מתחם ספורט ומתקני שעשועים, בסכום של 300 אלף ₪. על פי אמנת המידה לקבלת התקציב, הקיבוץ נדרש להשלים את השתתפותו בפרויקט (המתקצב ב-500 אלף ₪) בעוד 200 אלף ₪ לחלקו. הפרויקט מתוכנן להעתיק מגרש הכדורגל הקיים לרצועה הקרקע הצמודה לו ממזרח (על פי תוכנית האב של הישוב, ועל פי התב"ע הכוללנית העולה כעת במחוזית לשכונות הלולים) לרבות מתחם מתקני משחקים בפינתו הצפונית.

החלטה:

לאשר למועצה את התחייבות הקיבוץ להשתתפות בסכום 200 אלף ₪. לשלב את השימוש בסך המקורות והשימושים הנערכים כעת, לתוכנית המשק לשנת 2023.

חברים שלא יהיו מעוניינים בביצוע המהלך על שחרור הכספים לטובת הקיבוץ.
בזמן הקרוב נטפל בנושא בצורה מוסדרת.
רשם: גיורא אלוני, יו"ר ועדת פנסיה.

נחוי תלוש דצמבר 2022 של עובדי חוץ ומקבלי פנסיה בהנה"ח כחלק מאיסוף הנתונים למאזן הקיבוץ 2022, נחוצים בהקדם תלושי דצמבר 2022, מקרנות הפנסיה ומכל המעסיקים של עובדי החוץ. בתלוש דצמבר מופיע הסכום המצטבר החייב במס, ומבאן חשיבותו. מבקשים מכל החברים, כולל אלה ששכחו להעביר תלושים במהלך השנה השוטפת, להעביר את תלוש דצמבר 2022 בהקדם האפשרי.

אפשר לשלוח במייל:
עובדי חוץ לעופר דינר –
oferd@betalfa.org.il
תלושי פנסיה לתמר איתן –
tamari@betalfa.org.il

אפשר לשים גם בתא הדואר של הגזרות מס' 255, או להביא פיסית להנה"ח. בחודשים מרץ-אפריל 2023 תקבלו גם טופס 106, ריכוז התשלומים לשנת המס 2022. גם הוא נחוץ למאזן הקיבוץ, וחשוב לשמור אותו ולהעביר עותק להנה"ח. תודה מראש על שיתוף הפעולה!
תמר איתן

עובר ושב
אדווה צלניק – השתחררה
מצה"ל.
קליטה נוחה באזרחות
שחק קדם – התגייסה לצה"ל
שרות מעניין ומשמעותי

(סיכום ישיבת ועד ההנהלה אינו פרוטוקול רשמי, אלא דיווח לגבי הנושאים וההחלטות שניתן לפרסמם לציבור)

שעורי פנסיה

בימים האחרונים עודכן סופית הסכום לו זכאים הפנסיונרים לשנת 2023.
א. "פנסיית הרשם" בשנת 2023 – תהיה על סך 4692 ₪ לחודש.
ב. למי שיש זכאות עבר מלאה – יהיה זכאי לסך של 5044 ₪ לחודש.
ג. ליחידים, כולל תוספת יחיד, ולבעלי זכאות עבר מלאה (התוספת של 7.5%), הפנסיה תהיה 6305 ₪ לחודש (כולל תוספת 25%).

בברכת שנה אזרחית טובה לכולם
גיורא אלוני
יו"ר ועדת פנסיה

קרנות השתלמות

בעבר הקיבוץ פתח לכ-120 חברים קרנות השתלמות על חשבונם, כדי להבטיח בעתיד יתרונות מס שהקיבוץ היה אמור לשלם. הקרנות נפתחו בסכומים קטנים יחסית, שבין כ-60 ₪ ל-330 ₪, בחברת אלטשולר שחם ואקסלנס.

היו כמה פניות של חברים להעביר את הקרנות לרשותם, והם היו מוכנים לשלם לקיבוץ את הסכום שהיה רשום על שמם. הנהלת הקיבוץ, בישיבתה מיום 11.1.23, החליטה לאפשר לחברים וליורשים לרכוש את הסכומים שהצטברו על שמם. החבר יחויב בתקציב בסכום שיועבר לזכותו. המעבר יחייב את החבר למהלך מול החברה שבה נמצא הסכום על שמו, כדי להסדיר את הנושא.

דברים לזכרה של אירינה מושקוביץ ז"ל

(אבא של ויטאלי) 1945-2022

סיפור חייה: במהלך חייה עברה אירינה הרבה מקומות ובתים, אבל תמיד הצליחה להסתדר וליצור קשר עם האנשים בכל מקום אליו הגיעה.

אירינה נולדה בקזחסטן בשנת 1945, בתום מלחמת העולם השנייה. משפחתה ברחה לקזחסטן מרוסיה במהלך המלחמה. אמא שלה הייתה רופאה מנתחת, ואולי גם בגלל זה היא בחרה בלימודי רפואה. בהמשך התחתנה עם מיכאל מושקוביץ, שהיה בעל מקצוע בתחום הטכני. בנם היחיד ויטאלי, נולד כשחיו באוראל. אירינה התמחתה בתחום הרנטגן, ובעקבות הצעת עבודה המשפחה עברה לאוזבקיסטן, שם ניהלה מחלקת רנטגן בבית חולים גדול. אחרי התמוטטות ברית המועצות ושינוי השלטון באוזבקיסטן, החליטו לעבור לרוסיה, לעיר ריזן (200 ק"מ ממוסקבה). שם התגוררו ועבדו עד עלייתם לארץ.

לישראל המשפחה עלתה בשני שלבים: ראשון עלה מיכאל בשנת 1993. הוא שכר דירה בעיר חיפה, מצא עבודה בתחום הבניין, ואירגן את הבסיס לעלייתם של יתר בני המשפחה. אירנה עלתה לארץ בשנת 1995, יחד עם ויטאלי, כלתה אירינה (שהייתה אז בהריון עם מיכל) והנכד הבכור מישה, שהיה בן 8.

המשפחה הצעירה הגיעה לבית אלפא במסגרת פרויקט "בית ראשון במולדת". אירינה הצטרפה לבעלה בחיפה. שם הכירו עוד עולים רבים דוברי רוסית והרגישו בנוח. בחיפה לא חשה צורך ללמוד עברית, כי הייתה מוקפת בעולים כמוה, והסתדרה בשפה הרוסית. להשתלב בעבודה רפואית בארץ, אירינה לא יכלה, בגלל מגבלות השפה. בהמשך מצאה עבודת ניקיון בסניף בנק, והייתה מרוצה מהחיים שבנו להם בחיפה.

בשנת 2010 נפטר בעלה מיכאל, ואירינה החליטה לעבור לגור בבית אלפא, ליד ויטאלי והנכדים. בבית אלפא נהנתה מהשקט, והסתגלה גם לחיים בקיבוץ. הייתה אישה מאוד חברותית, שהסתדרה עם אנשים. היא לא דיברה על געגועים לרוסיה, והייתה מרוצה מהחיים עם בני משפחתה בישראל.

גם בקיבוץ המשיכה אירינה לעבוד חלקית כמה שנים, במרכז הקליטה ובמשרדי הנה"ח.

בהלווייתה סיפור יהודה גולני, שהכיר אותה מעבודתם המשותפת במרכז הקליטה :

"פגשתי אישה נעימה, רגועה, חייכנית. תמיד הסבירה פנים ואמרה שלום. למרות שלא ידעה עברית טובה, הצליחה ליצור קשר עם האנשים."

מוסיפה הנכדה מיכל: "סבתא הבינה קצת עברית, אבל התקשתה לדבר בה. תמיד הקשיבה לנכדים ותיקשרה איתנו, אפילו שהיא לא ידעה טוב עברית ואנחנו לא ידענו טוב רוסית. בשבילנו הייתה הסבתא הכי טובה שיש. הייתה מפנקת אותנו בבישולים מעולים, ואירחה את כל המשפחה. היה לנו קשר חזק וקרוב איתה."

בהלוויה נפרדה ממנה הנכדה מאיה: "היית אישה טובה וסבתא טובה. שמחתי שגרת איתנו בבית אלפא, וזכית ליהנות מהנינים שלך. אהבנו אותך מאוד. עכשיו תנוחי בשלום על משכבך!"

לזכרה של בתיה נייגר

(1935-2022)

החופשות שלה מבית-זרע היא קנתה חתיכת פלסטיק גדולה, גזרה אותה לרצועות, חיברה את הרצועות לסוליות ויצרה לעצמה סנדלים. עד כמה שזכור לי, היא גם עבדה תקופה מסוימת בסנדלריה של הקיבוץ.

בתיה אהבה מאוד לרקום, לתפור ולסרוג. כשסיימתי את כיתה ח', היינו צריכים להצטלם לספר מחזור בחולצות רוסיות. בתיה רקמה לי ולחברתי הטובה את הצווארון הגבוה של החולצה בצלבים קטנים, ישירות על השתי והערב של האריג, ללא שימוש בקנווה (CANVA). החולצות שלי ושל חברתי היו היפות ביותר. שמורים אצלי מתלי המקרמה ששזרה. הייתה גם תקופה שסרגה במכונת הסריגה סוודרים לילדי הקיבוץ בבית-אלפא. כששלמה ובתיה החליטו להתחתן, בתיה באה למזכיר בית-זרע והודיעה לו שהיא עוזבת את הקיבוץ כי עומדת להינשא לשלמה נייגר מבית-אלפא ועוברת לשם. המזכיר, ספק בצחוק ספק ברצינות, אמר לה: משפחת נייגר מבית-אלפא לוקחת לנו את כל החברים. קודם הייקו הלך לבית-אלפא עקב נישואיו ללאה נייגר, ועכשיו את הולכת לבית-אלפא עקב נישואיך לשלמה נייגר. כמה ילדים יש עוד למשפחת נייגר בבית-אלפא?

בכל שיחה בינינו הייתה בתיה מלמדת אותי משהו חדש, ותמיד הייתה מדגישה שהדברים הם בשם אומרם, בשם שלמה. שלמה הסביר כך וכך, שלמה טען כי... העריצה את שלמה עד כלות.

בתיה, היית לי אחות, היית לי חברה והיית לי השראה.

נוחי בשלום על משכבך
ויהי זכרך ברוך.

* * * * *

בתיה הייתה הילדה שפילסה לבדה את מקומה בחיים. היא הגיעה בגיל 14 ואולי פדוות לבית זרע.

הספד לבתיה נייגר

בתיה הייתה אחותי הגדולה. 5 שנים הפרידו בינינו.

בילדותנו גרנו כל המשפחה: אמא, אבא, בתיה ואני בחדר אחד. תופעה שהייתה מקובלת אז. בעל הבית היה משכיר דירה בעלת מספר חדרים, לכל משפחה היה מוקצה חדר אחד. השירותים היו משותפים. זוהי קשות.

כשבתיה הייתה בת 13 וחצי היא סיימה את בית הספר היסודי, אני הייתי אז בכיתה ג'. היות שהמגורים היו קשים, בתיה רצתה ללכת לקיבוץ, ללמוד במוסד החינוכי, והיות שהייתה בתנועת "השומר הצעיר", ההורים שלחו אותה למוסד החינוכי בקיבוץ בית-זרע. שם התחנכה כילדת חוץ. הקשר בינינו נשמר באמצעות מכתבים, לא היו אז טלפונים בבתיים. בחופשות החגים הייתה בתייה באה הביתה.

בתיה דאגה לי כל הזמן. בשלב מסוים, כשהייתה במוסד החינוכי ואני עדיין בכיתות בית-הספר היסודי, היא רצתה שאבוא להתחנך בבית-זרע, כמוה. היא הכינה את ילדי קבוצת הגיל שלי שאחותה תגיע. היא עשתה הכול על מנת לדאוג לי לנחיתה רכה כשאגיע. אולם אני כלל לא רציתי לבוא לקיבוץ. עם כל ניסיונות השכנוע שלה, לא עלה בידה להשפיע עליי והדבר מאוד אכזב אותה.

בתיה אהבה ספרים. זכורים לי הימים כשעוד הייתה בבית, לפני תקופת בית-זרע, כשהייתה רשומה בספרייה וכל יום הייתה מחליפה ספר, קראה המון וגם הנחילה לי את האהבה לספרים. עוד בשיחתי האחרונה איתה בטלפון, סיפרה לי על הספר שהיא קוראת. תמיד בשיחותינו הייתה ממליצה לי על ספר כלשהו. בנעוריי, בכל יום הולדת שלי הייתי מקבלת מבתיה ספר כמתנת יום הולדת. בגיל 14 קיבלתי את "הכושי מסקוטסבורו", בגיל 15 קיבלתי את "קולא ברוניון" וכו' וכו'...

בתיה גם אהבה מאוד מלאכת יד והייתה מוכשרת מאוד במלאכות אלו. זכור לי שבאתה

חדשים ולא סטנדרטים. כאשר היינו בצבא הייתה שולחת לנו חבילות של עוגות או עוגיות שאפתה ושלל ממתקים, תמיד מוצרים חדשים שהגיעו לכלבו. כאשר יצאנו ללימודים הייתה מציידת אותנו במיטב המזון שהקיבוץ יכול היה להציע לאחר ביקור של סוף שבוע, כדי שלא נצטרך לאכול במסעדות.

אימא אהבה גם מלאכת יד. הרבתה ללכת לחוגים שונים כמו מקרמה, רקמה ותחרה. אני זוכרת איך הייתה יושבת במרכז החדר עם הגליל הגדול של התחרה ושזורת חוטים ומוציאה מידיה מלאכת מחשבת.

היה לה ידע רב אותו רכשה מקריאה מרובה של ספרים וגם מפתירת תשבצים. תמיד הייתה לה ערימה של תשבצים מכל העיתונים שהיו בהישג יד.

לאחר שאבא מת ונהגנו לבקר אותה אחת לשבוע, התעקשה להכין ארוחות כיד המלך גם כשגופה בגד בה. אז הייתה נחה קצת וממשיכה, וכשהצעתי לה עזרה תמיד סירבה. בתום הביקור הייתה מציידת אותנו בפירות וירקות בכמות שהספיקה לנו לשבוע לפחות. הכאבים ברגליה ובגבה התעצמו בשלושת החודשים האחרונים עד שנאלצה לעבור לבית הסיעודי. כאשר התגלה לה הסרטן, סירבה לקבל כל טיפול, אפילו רק להקלה על כאביה. פשוט ביקשה לסיים את חייה. כיבדנו את רצונה.

עכסה

* * * * *

אם נסכם את אמא במילה אחת, הרי שהמילה הזו תהיה טוטאליות. הטוטאליות הזו התבטאה בהיבטים שונים של חייה.

כאמא, הייתה מגוננת עד כדי הגזמה. אם נדמה לה שנגרם עוול למי מילדיה, הייתה מסתערת במלוא העוצמה לתיקון העוול, ולהענשת מי שגרם לו. עד כדי כך, שכולדים, לעיתים נמנענו מלשתף אותה באירועים שקרו לנו, מחשש לתגובה מוגזמת.

כאן הייתה צריכה להתמודד על מקומה. לא פשוט היה לה. לא הייתה לה משפחה מאמצת. לא הייתה לה עזרה. היא הייתה צריכה להתמודד.

אך בתיה בדרכה הצנועה, בשקט האופייני לה, למרות לבטי הנפש, למרות הקשיים ואולי גם הכעסים שטבעי היה שיהיו, לא ויתרה.

היא לא הייתה ילדה מפונקת. היא הייתה ילדה שלמדה להקשיח את עצמה. למדה להיאבק. היא הייתה כפרי הצבר. עוקצנית מבחוץ ורכה ומתוקה מבפנים.

היא אכן פילסה את דרכה כמעט לבדה. אחרי המוסד בבית זרע הלכה לצבא ובבית דארס עברה טירונות, ואחר כך הייתה מפקדת כיתה בצבא.

אחר כך הכירה את אהבת חייה, את שלמה, ויחד הם בנו בית צנוע וחם בקיבוץ בית אלפא. בתיה גם לא אהבה ולא סבלה צביעות ואנשים צבועים. היא הייתה עקיבה. הלכה לפי האמת שלה.

היא בזה לאנשים שפיהם וליבם לא היו שווים. הייתה בה מסירות ונדיבות כלפי משפחתה. היא הייתה ריאליסטית ומציאותית בגישתה. היא אהבה את החיים, אך הייתה אישה צנועה שהסתפקה בחיינו פשוטים. מעט מאוד הספיק לה. העברית הייתה ציפור נפשה. היא אהבה את הדיוק הלשוני, את הניבים והביטויים ולא סבלה כשסירסו או לא ידעו לפרש נכון את העברית. הדיוק בשפה היה חשוב לה.

בשיחה האחרונה בבית הסיעודי, שבוע לפני מותה, היא סיפרה כיצד גדלה בתל אביב כילדה בת 13 בתקופת הצנע שלאחר מלחמת השחרור, כשהכול התנהל בארץ לפי תורים ותלושי מזון. היא אמנם לא סבלה חרפת רעב, אך סיפרה על השוק השחור שהיה. על כך שהיו חיי צנע. התקופה הזאת של הצנע בארץ בימים ההם, עיצבה ללא ספק את אישיותה ואת חייה מכאן התחיל הכול.

גדי

* * * * *

אימא אהבה מאוד לאפות. תמיד הייתה עוגה זמינה בבית ותמיד ניסתה מתכונים

ביחסה לערכים שקיבלה על עצמה, גם כן הייתה טוטאליות בלתי מתפשרת. בשנת 1957, קיבלו היא ואבא מתנת חתונה מהדודה רוזה, 100 לירות כדי לקנות שטיח. היא ואבא, צעירים בשנות ה-20 המוקדמות לחייהם, סירבו לקבל את המתנה כדי לא לפגוע בערך השוויון. הדודה רוזה לא סלחה להם על כך עד יומה האחרון.

כאשתו של שלמה נייגר, נאלצה להיות מעורבת בלא מעט עימותים מול הקיבוץ, או, כפי שנהגנו לכנונו במשפחתנו, הממסד. גם כאן, ניצבה לצידו ללא הסתייגות ותמכה במהלכיו. אמא תמיד הייתה נאמנה לעצמה ולאמת שלה. לא התנחמדה ולא העמידה פנים. חברות אמרו עליה, "אצל בתיה אין חוכמות. אם היא אוהבת מישהו, זה על אמת." השילוב של תכונות אלו הסתכם לכדי רושם של עקשנות גדולה.

בעקשנות הזו המשיכה, כמעט עד הרגע האחרון, לטגן שניצלים לנכדים שבאו לבקר. הייתה גוררת כיסא אל הכיריים, ומטגנת את השניצלים בישיבה, כשלא יכלה עוד לעמוד. ובעקשנות הזו גם סירבה לקבל טיפול למחלתה, כי החליטה שהגיע הזמן להיפרד. היא נותרה איתנה בסירובה גם לנוכח כאבים קשים מנשוא, וגם מתוך הערפול שהשרו עליה משככי הכאבים.

עם כל הקושי שבפרידה, אנו מתנתמים בעובדה שאמא בחרה את סופה שלה, ונפרדה בזמן ובדרך שקבעה לעצמה.

אוהבים ומתגעגעים.

יואש, עכסה, עדה ותרצה.

סבתא הייתה בן אדם מיוחד. הייתה לה דרך מאוד שונה לתקשר עם אנשים, כמו למשל כשהיא אמרה לי שהשפתיים שלי ושל גולו נראות כאילו הזדיקו להן סיליקון. רק אחר-כך הבנו שזאת הייתה מחמאה. כשההורים שלנו היו מדברים איתה, תמיד אפשר היה לזהות בשנייה שזאת היא, גם בגלל שתמיד צוזקו והריצו איתה בדיחות,

וגם כמובן כי הם היו צריכים לצעוק כדי שהיא תשמע אותם.

מצד אחד היא תמיד ציפתה שנדבר איתה לאט ובסבלנות. ומהצד השני לא נתנה לנו שנייה אחת לחשוב על התשובה לתשחץ. למרות שהייתה לה סוכרת והיא ידעה את חומרת המחלה, תמיד הייתה נחושה בדעתה לשתף איתנו את החוויה הייחודית, ומילאה אותנו בחטיפים.

כשסיפרנו לה על כמה החיים שלנו נוראיים, היא עודדה אותנו והסבירה לנו ששום דבר לא נורא, נורא זה משהו שלא נוכל לפרט מול אנשים. המבין יבין. ורק נגיד שזה קשור בצורה מסוימת למטריה. אז כשאנשים תמיד התגאו בסבתא המרוקאית שלהם שמכינה להם אוכל, אנחנו התגאנו בסבתא שלנו שפותרת לנו את התשחצים, ותמיד נתגאה ונזכור אותה.

הנכדים

בתיה

שמים אפורים, סגריר, קר...
אולי זה מתאים. האפור הזה שמביא את הגשם את הבשורה... היה בה בבתיה האפור שבסופו של עניין הביא את החיוך, את האמירה החיובית, את המילה החכמה. לא היה לה קל לבתיה, ילדותה בתל אביב של שנות השלושים והארבעים של המאה הקודמת בדירת חדר, במצוקה...
בת עשר אחת עשרה היא נשלחת לקיבוץ בית זרע ושם בקיבוץ, בחינוך המשותף, היא "ילדת חוץ".

"ילדת חוץ", חוץ, כלומר לא מהמקום, מחוץ למקום, לא "ילדת גולה" לא באה מהגולה הדוויה ראויה להגנה ורחמים, לא בת קיבוץ, בת של בעלי הבית, אלא סתם "ילדת חוץ".... "חוץ-מתל אביב."
מלחמת הקיום שלנו נותנת בנו את אותותיה בכל אחד מאיתנו בצורה אחרת... אנחנו מפתחים מנגנוני הישרדות.

אמרה לי במילים פשוטות שקל להבין: בתיה הייתה אישה ישרה, הגונה, מאוד דוגרית, עם חוש הומור עם ראש חד עד יומה האחרון. יהי זכרה ברוך.
מייקל

"מלה בסלע, משתוקא בתרין" - השתיקה טובה פי שניים מהדיבור - ביטוי שלמדנו מבתיה ורק אז הבנו שטעינו בהבנתו. אכן, יפה השתיקה, אך לא ארצה לשלח את בתיה לדרכה האחרונה ללא מילותיי. מלים שתתארנה את בתיה שלמדנו, משפחתי ואני, להכיר בשנים האחרונות טוב מבעבר.

בתיה שפנים שונות ויפות לה:

חמה ואינטליגנטית

צוחקת ומעניינת

מכניסת אורחים, משפחתית ובעלת ידע

משתפת וסקרנית

לא יצאנו מביתה של בתיה רעבים או צמאים, אך גם לא יצאנו ללא פיסת מידע חדשה, חומר למחשבה או נושא לדיון.

עם בתיה אפשר היה לשוחח מבלי לחשוש מניראות הדברים. היא התייחסה בקור רוח, באובייקטיביות וללא חשש מביקורת, גם לנושאים הנחשבים רגישים. באחת משיחות הטלפון שלנו בערבי חג, בהן בקושי שמעה את דבריי ולכן העדפתי להאזין לה, שוחחנו על המוות, לא זה שלה, סתם מוות של כל אחד מאתנו, והיא אמרה לי: אין לי בעיה עם המוות פרט לכך שהייתי רוצה לראות את נכדיי גדלים.

'משפחתית', אמרתי?

הגענו לבתיה עם שתי שלישיית נכדים והיא הובילה אותנו בגאווה ברחבי הקבוץ כשהיא יושבת על הקלנועית ומזמינה את הנכדים הקטנים להתיישב לצדה. את הנכדים האחרים שלי היא ארחה בחדרה. היא הכירה את המשפחה שלי, רצתה בקשר וגמלה בסיפורים, במידע ובתודה.

אני כותב את זה כבעל ניסיון. באתי מירושלים למוסד החינוכי בכיתה ה. שלמה ניסה ללמד אותי לרתום סוס, או פרידה לעגלה, לא התקדמתי עם זה, הייתי "עירוני" מפגר, פחדתי מהפרידה פחדתי מהסוס, לא רציתי לרתום וזהגשתי שרותמים אותי. הייתי מירושלים לא מתל אביב...

גרנו, בתיה ושלמה יהודית ואני, באותו בית מול המכבסה, באותה קומה, נפגשנו בעיקר בחדר המדרגות, בדרך כלל הייתה נוזפת בי על משהו ושלמה היה ממחר לצפור צפירת הרגעה, בתיה הייתה נרגעת.

אך שלא תהיינה אי הבנות היה לבתיה, חוש הומור, היא ידעה לכעוס, אך גם ידעה לצחוק.

בתיה הייתה אישה ישרה מאוד ידעה את עבודתה ועשתה אותה במקצועיות, היא עבדה בבישול במטבח הקיבוצי, כן, היו ימים שאכלנו מה שבישלנו... לא רק בבישול היא הייתה מקצועית, אלא גם בקרצוף הסירים הגדולים, ניקתה אותם עד הסוף וכעסה על מי שלא עשה את זה כך וזה לא היה קל... לא, היא לא חייכה לעוברי אורח, אך תמיד אמרה את האמת. לא תמיד האמת היא נעימה...

בהמשך היא למדה הנהלת חשבונות והשתלבה בצוות הנהלת החשבונות. בתיה הייתה מנהלת חשבונות מקצועית ועשתה את עבודתה בהקפדה. בתיה מאוד אהבה את עבודות היצירה והפיסול של שלמה, הייתה נוהגת להראות אותן בגאווה לזכרותיה מהעבודה. כאשר יהודית ואני, עזבנו את הבית ועברנו לדירה בקומה ראשונה, ביקשה יהודית משלמה את השור שהוא פיסל והיה מוצב בפתח הבית שעזבנו כשומר, על מנת שישמור על ברתנו החדש. שלמה הסכים ברצון, בתיה לא רצתה להיפרד מהשור. שלמה שכנע אותה ואנחנו הבטחנו שנטפל יפה בשור... בתיה אהבה את העבודות של שלמה.

בהכנה לכתיבת ההספד שוחחתי עם חברת צוות בהנהלת החשבונות על בתיה. החברה

סלי ואני נהנינו מכל מפגש אתה, גם
מהאחרון, לפני שבועיים, כאשר פרצנו לשנת
הצהריים של אישה מיוסרת בשיא מכאוביה
ובתוך צער המודעות לסוף הקרב, היא
סיפרה, שאלה וענתה לשאלות מתחקרות,
הסבירה, צחקה והודתה.

אנחנו מודים לבתיה שנתנה לנו את ההזדמנות
להכיר אותה, וכל-כך כל-כך עצובים בלכתה.
זכרה הטוב יישאר עמנו.

נועה וסלי מרידור

* * * * *

תודות

תודה לכל מי שתומך באימא בשנותיה האחרונות,
אם שכחנו או אפילו לא ידענו, בשמיים יודעים
ושם הכול מתועד.

לשולה המטפלת, על תשע שנים של טיפול מסור
ועל ביקורים רצופים, אצל אימא, בבית הסייעודי
מחוץ לשעות העבודה ובאכפתיות אינסופית.
לבני לירון על התמדה בהבאת שמן זית ותאנים,
והעלאתם במדויגות פעם אחר פעם, כי לאימא
היה נורא קשה. וכמובן על תפעול השי לחג
לעובדי הבית הסייעודי, שהפך למתנת פרידה.
לגדי לנס ויהודה גולני על אספקת תשבצים
קבועה, שעזרה לאימא לשמור על צלילות וחדות
כמעט עד הרגע האחרון.

לרינה גוטמן על הזמינות והנכונות לבקר את
אימא בכל שעה.

וכמובן לכל עובדי הבית הסייעודי שסכינו לראות
את מסירותם בתקופת השהייה הקצרה שם, וגם
לצוות של "צבר" שעמל על הפחתת סבלה
בימיה האחרונים.

וגם ל"צוות הלוויות" ו"צוות המועדון", שכבר
לא עזרתן לאימא, אבל את עזרתכן לנו הערכנו
מאוד.

תודה רבה